

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

2017/2275(INI)

18.4.2018

ATZINUMS

Sniegusi Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

Ārlietu komitejai

Virzība uz ES ārējo stratēģiju pret agrinām un piespiedu laulībām — turpmākie pasākumi
(2017/2275(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Daniela Aiuto*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Ārlietu komiteju – rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā bērnu, agrīnās un piespiedu laulības¹ ir uzskatāmas par tādu cilvēktiesību pārkāpumu, kas ir nostiprinātas starptautiskos standartos kā Pekinas deklarācija un Rīcības platforma, Starptautiskā konference par iedzīvotājiem un attīstību un ANO Konvencija par piekrišanu laulībām, laulību minimālo vecumu un laulību reģistrāciju un kas pieder pie pamatprincipiem, kurus iemieso Eiropas Savienība, īstenojot drošības, brīvības, tiesiskuma un cilvēktiesību telpu, ieskaitot sieviešu un meiteņu tiesības; tā kā bērnu, agrīnās un piespiedu laulības pastiprina citus cilvēktiesību pārkāpumus, kas nesamērīgi ietekmē sievietes un meitenes un ir uzskatāmi par sociāli ekonomiskās attīstības šķērslī;
- B. tā kā, neskatoties uz apņemšanos starptautiskā, valstu un reģionālā līmenī, kā liecina ANO aplēses, bērnu, agrīnās un piespiedu laulības joprojām pasaulē ir izplatītas: pirms pilngadības sasniegšanas noslēgtā piespiedu laulībā dzīvo gandrīz 700 miljoni sieviešu un 150 miljoni vīriešu; tā kā agrīnās laulības joprojām ir uzskatāmas par problēmu, kas nesamērīgi ietekmē mazgadīgas un nepilngadīgas meitenes; tā kā bērnu laulību izskaušana būtu uzskatāma par stratēģisku veidu, kā sekmēt sieviešu tiesību ievērošanu un sieviešu iespēcināšanu;
- C. tā kā tas ir pierādīts vairākkārt, ka agrīnas vai bērnu laulības negatīvi ietekmē meitenes un sievietes, viņu bērnus un kopienas un uz meitenēm un sievietēm, viņu bērniem un kopienām iedarbojas kaitējoši; tā kā bērnu, agrīnas un piespiedu laulību rezultātā bērni ļoti bieži pamet skolu, liedzot meitenēm un sievietēm viņu pamattiesības un vairojot varbūtību, ka viņas kļūs par dzimumnosacītas un pastāvīgas nabadzības upurēm, un tā kā jaunās līgavas lielākā mērā, visticamāk, ir un būs nabadzīgas, jo viņas neizglītojas un zaudē apmaksāta darba izredzes nākotnē;
- D. tā kā katru gadu apmēram 16 miljoniem meiteņu visā pasaulē vecumā no 15 līdz 19 gadiem laiž pasaulē bērnu un vismaz viens miljons meiteņu kļūst par mātēm pirms 15 gadu vecuma; tā kā 95 % no dzemdībām, kurās visā pasaulē bērnus dzemdē pusaudzes, notiek jaunattīstības valstīs, un deviņos no desmit gadījumiem bērnus dzemdē pusaudzes, kas vai nu ir precētas, vai kam ir kopdzīve ar kādu citu personu, un apmēram 70 000 pusaudžu jaunattīstības valstīs katru gadu mirst tādu cēloņu dēļ, kas ir saistīti ar grūtniecību un bērnu laišanu pasaulē²;
- E. tā kā no pētījumiem var secināt bērnu laulību un pāragru dzemdību ciešu saikni; tā kā agrīnas un piespiedu laulības smagi ietekmē sieviešu un meiteņu seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesības, tostarp rada negribētu grūtniecību, jo ģimenes

¹ tās ir definētas kā “laulības, kurās persona dodas piespiedu kārtā, vienai vai nevienai personai nedodot nepārprotamu piekrišanu, vai laulības, kuras noslēdz, nesasniedzot 18 gadu vecumu”, kā ir teikts Apvienoto Nāciju Organizācijas 1962. gada 7. novembra Konvencijā par piekrišanu laulībām, laulību minimālo vecumu un laulību reģistrāciju un Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Rezolūcijā 1468 (2005) par piespiedu laulībām un bērnu laulībām.

² “Motherhood in Childhood: Facing the challenge of adolescent pregnancy” (Maternitāte bērnībā: kā risināt pusaudžu grūtniecības problēmu?), ANO Iedzīvotāju fonds (2013. gads).

plānošanas un seksuālās izglītības līmenis ir zems, un nopietni apdraud sieviešu un meiteņu fizisko un mentālo veselību, ievērojami palielinot agrīnas, biežas un/vai negribētas grūtniecības, mātes un tikko dzimuša bērna nāves un saslimšanas, dzemdību fistulas vai seksuāli transmisīvo slimību, tostarp *HIV*, risku, savukārt grūtniecības un bērna laišanas pasaulē sarežģījumi ir galvenais tādu meiteņu nāves cēlonis, kas ir vecumā no 15 līdz 19 gadiem, un bērniem, kas ir piedzimuši mātēm pusaudzēm, ir par 50 % lielāka varbūtība iet bojā dažās pirmajās dienās pēc dzemdībām;

- F. tā kā katrās septiņās sekundēs kaut kur pasaulē tiek izprecināta meitene, kas ir jaunāka par 15 gadiem, — bieži vien par viņu daudz vecākam vīram; tā kā, ja nepilngadīgā vecumā pie vīra izgājušo meiteņu skaits turpinās pieaugt tāpat, kā tagad, tiek lēsts, ka ļoti agrā vecumā laulībā devušos sieviešu skaits palielināsies, sasniedzot 950 miljonus 2030. gadā un — 1,2 miljardus 2050. gadā¹;
- G. tā kā laulības vecumā līdz 18 gadiem palielina vardarbības ģimenē varbūtību; tā kā meitenes līgavas bieži vien kļūst par vardarbības upurēm, jo lielās vecuma atšķirības pastiprina meiteņu un viņu daudz vecāko vīru spēka disbalansu;
- H. tā kā dziļi iesakņojušās dzimumu nelīdztiesības izpausmes un stereotipi, kaitējoša rīcība, uzskati, ieražas un diskriminējošas normas ir galvenie faktori, kas izraisa bērnu, agrīnās un piespiedu laulības; tā kā visi uzskaitītie cēloņi palielina varbūtību, ka sievietes un meitenes savas dzīves laikā tiks diskriminētas un cietīs no dzimumnosacītas vardarbības;
- I. tā kā izglītība ir viens no visefektīvākajiem veidiem, kā novērst agrīnas un piespiedu laulības un palīdzēt sievietēm un meitenēm izdarīt izvēles, pilnībā apzinoties, kā tās ietekmēs viņu dzīves; tā kā, iegūstot izglītību, meitenes sagatavojas darbam un iztikas pelnīšanai, pieaug viņu pašapziņa un statuss viņu ģimenēs un kopienās, un palielinās viņu ietekme tādu lēmumu pieņemšanā, kas skar viņu dzīves², tādējādi samazinot bērnu laulību iespējamību un atliekot bērna laišanu pasaulē;
- J. tā kā pieaug bažas par agrīnām un piespiedu laulībām teritorijās, kurās plosās konflikti; tā kā šo ieražu parasti attaisno atsevišķas karojošas un ekstrēmistu grupas, neskatoties uz to, ka tās pamatīgi ietekmē sieviešu un meiteņu veselību un labjutību;
- K. tā kā bērnu laulības ir dziļi iesakņojušās dažās tradīcijās un kultūrās, taču neviena kultūra vai reliģija nevar kalpot par šādas ieražas attaisnojumu, jo īpaši gadījumos, kad ir apdraudētas cilvēktiesības un bērnu tiesības; tā kā daudzās kopienās, kurās agrīnās laulības ir izplatītas, vīriešiem ir lielākas privilēģijas un meitenes bieži vien tiek uzskatītas par finansiālu slogu savām ģimenēm un tādēļ parasti cieš no mazvērtības kompleksiem;
- L. tā kā visām mazajām meitenēm ir tiesības izbaudīt bērniību pilnībā, spēlēties, izmantot tiesības uz izglītību un būt aizsargātām pret vardarbību, fizisku un psiholoģisku kaitējumu un visu veidu ļaunprātību un ekspluatāciju;

¹ 'Every Last Girl: Free to live, free to learn, free from harm' (Katra meitene: tiesības dzīvot, tiesības mācīties, tiesības neciest kaitējumu), organizācijas "Glābiet bērnus" 2016. gada 11. oktobra ziņojums.

² 'Motherhood in Childhood: Facing the challenge of adolescent pregnancy' (Maternitāte bērnībā: kā risināt pusaudžu grūtniecības problēmu?), ANO Iedzīvotāju fonds (2013. gads).

- M. tā kā meitenes — gan jaunākas, gan vecākas — ir tiesīgas pilnībā atraisīt savu potenciālu būt par pilsonēm, kā tas ir paredzēts ANO Konvencijā par bērna tiesībām;
- N. tā kā agrīnās un piespiedu laulības pašas par sevi ir uzskatāmas par attīstības traucēkli un tā kā tas, ka šādas laulības joprojām tiek sarunātas, ir bremzējis centienus sasniegt Tūkstošgades attīstības mērķu 1.–6. mērķi, jo īpašu tādās jomās kā dzimumu līdztiesība, sieviešu un meiteņu iespēcināšana, nabadzības mazināšana, izglītība, māšu un bērnu mirstība un veselība, tostarp seksuālās un reproduktīvās veselības¹;
- O. tā kā viens no ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāna 2016.–2020. gadam mērķiem ir visu vardarbības pret meitenēm un sievietēm veidu, tostarp agrīnu un piespiedu laulību, novēršana un reaģēšana uz tiem;
- P. tā kā, kaut arī piespiedu laulības ir pretējas likumam visā Eiropas Savienībā, to precīzā definīcija ir atšķirīga; tā kā vispārēji pieņemtas definīcijas trūkums bremzē centienus iegūt datus par piespiedu laulību skaitu Eiropas Savienībā;
- Q. tā kā piespiedu laulības Eiropas Savienībā joprojām rada bažas; tā kā lielākajā daļā dalībvalstu tās netiek uzskatītas par konkrētu noziedzīgu nodarījumu, bet aizsardzība tiek nodrošināta, piemērojot vispārīgāku normu kopumu, piemēram, norma, kas reglamentē izvarošanu vai nolaupīšanu;
- R. tā kā, ņemot vērā, ka nepilngadīgā persona, kura nav sasniegusi 18 gadu vecumu, nevar dot pilnvērtīgu piekrišanu, bērnu laulības ir jāuzskata par piespiedu laulībām; tā kā tādēļ ir jāpauž nožēla, ka 144 no 193 valstīm nav spēkā neviens likums, kurā būtu noteikts bērnu laulību aizliegums;
- S. tā kā daudzi piespiedu laulību gadījumi zināmi darīti netiek vai arī par tiem tiek ziņots privātām organizācijām un NVO, nevis publiskām iestādēm; tā kā, pat ja gadījumi tiek darīti zināmi valsts iestādēm, dalībvalstīs nepastāv sistemātiskas datu vākšanas kārtības, kaut arī tāda ir steidzami nepieciešama;
- T. tā kā bērnu laulības jaunattīstības valstīm līdz 2030. gadam izmaksās triljonus dolāru²;
- U. tā kā valdībām ir jāapzinās agrīno un bērnu laulību apkarošanas nozīmība, lai sasniegtu 2030. gada Ilgtspējīgas attīstības programmas mērķus; tā kā palīdzības sniegšana meitenēm nolūkā izvairīties no bērnu laulībām un atlikt grūtniecību un ļaut viņām iet skolā viņām dotu iespēju uzlabot savas turpmākās prasmes un palielināt ienākumus, tādējādi palīdzot izskaust nākamo paaudžu nabadzību; tā kā dzimumu līdztiesības veicināšana un sieviešu iespēcināšana nodrošinātu to, ka meitenēm nav lēmumu pieņemšanas tiesību attiecībā uz savu ģimenes dzīvi un savu seksuālo un reproduktīvo dzīvi; tā kā bērnu un agrīno laulību izskaušana samazinātu bērnu mirstību un mazinātu daudzu tādu veselības problēmu smagumu, kas ir saistītas ar grūtniecību vai agrīnām dzemdībām;
- V. tā kā lielākajā daļā kopienu, kas piekopj agrīnas un bērnu laulības, sievietes bieži vien

¹ ANO Ģenerālās asamblejas 2014. gada 18. decembra Rezolūcija 69/156 par bērnu, agrīnām un piespiedu laulībām.

² “Economic Impacts of Child Marriage: Global Synthesis Report 2017” (Bērnu laulību ietekme uz ekonomiku: globālās sintēzes ziņojums par 2017. gadu).

kļūst par lēmumu pieņemšanas procesa upurēm un tā kā kopienu vadītāju un šo kopienu sievietes iesaistīšana un izglītošana ir fundamentāli svarīga, lai panāktu attieksmes un uzvedības maiņu attiecībā uz bērnu laulībām; tā kā turklāt ir nepieciešami tiesību akti, kuros agrīnās un piespiedu laulības tiktu noteiktas par pretlikumīgām;

- W. tā kā nabadzība, kas ilgst no vienas paaudzes uz otru, ir viens no visbiežāk minētajiem iemesliem, kuru dēļ meitenes piespiež doties bērnu laulībās; tā kā vecāki parasti neapzinās agrīnas grūtniecības risku, jo viņiem nav zināšanu par seksuālo un reproduktīvo veselību;
 - X. tā kā attiecībā uz bērnu laulībām tāpat kā visās jomās, kurās apkaro pret sievietēm vērstu vardarbību, ir ļoti svarīgi panākt vīriešu un zēnu pareizo attieksmi, lai pretotos dzimumu diskriminācijai un izmainītu kaitīgās tradicionālās ieražas, kas ir dziļi iesīkstējušas attiecīgās kopienas kultūrā;
 - Y. tā kā agrīnās un bērnu laulības joprojām ir uzskatāmas par aizliegtu tematu un tā kā šī situācija ir jārisina publiski, lai izbeigtu to mazo un pusaudžu meiteņu ikdienas ciešanas, kuru cilvēktiesības tiek nepārtraukti pārkāptas; tā kā viens no veidiem, kā to izdarīt, ir sniegt atbalstu to žurnālistu, mākslinieku, fotogrāfu un aktīvistu darbam, kas nodarbojas ar agrīno laulību tematiku, un šo darbu popularizēt;
 - Z. tā kā kampaņas, kuras rīko, lai izbeigtu meiteņu un jaunu sievietes agrīnās laulības, nebūs sekmīgas, ja netiks atzīta pusaudžu seksualitāte un viņu tiesības pašiem pieņemt lēmumus par saviem ķermeņiem, attiecībām un seksuālo dzīvi; tā kā, lai pieņemtu šādus lēmumus, pilnībā apzinoties faktus, gan pusaudžiem, gan viņu vecākiem ir jābūt pieejamai informācijai par seksualitāti un pretapaugļošanās metodēm,
1. nosoda bērnu, agrīnās un piespiedu laulības un citas kaitējošas sievietēm un meitenēm uzspiestas ieražas, tostarp pusaudžu meitenēm un Eiropā un citur pasaulē dzīvojošām nepilngadīgām meitenēm uzspiestas ieražas, jo šāda veida rīcība ir uzskatāma par cilvēktiesību nopietnu pārkāpumu un jo īpaši par tādu ir uzskatāma vārmācība pret nepilngadīgām personām, ja to upuri ir jaunāki par 18 gadiem;
 2. uzsver, ka bērnu, agrīnās un piespiedu laulības ir uzskatāmas par rupju tiesību uz brīvu piekrišanu pārkāpumu;
 3. atzīst, ka bērnu laulības un piespiedu laulības arī ir kļuvušas par reālu problēmu Eiropas Savienībā, kā rezultātā visām dalībvalstīm ir jārīkojas kopīgi, apņēmīgi un saskaņoti;;
 4. aicina dalībvalstis aktīvi atteikties atzīt piespiedu laulības un cietušajām personām sniegt pilnīgu no ģimenes neatkarīgu atbalstu;
 5. konstatē, ka daudzi vecāki, kas dzīvo postā un ārkārtīgas nabadzības apstākļos bēgļu nometnēs, izjūt vajadzību aizsargāt savas meitas pret seksuālās vardarbības draudiem, viņas izprecinot vecākiem vīriešiem; tomēr uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm ir jābūt vienotām un konsekventām, noraidot bēgļu pieprasījumus, kas tiek veikti tādu laulību juridiskas atzīšanas nolūkā, kur viens no tā saucamajiem laulātiem ir bērns vai pusaudzis; uzsver, ka bēgļu statusu nedrīkst izmantot kā tiesisku likumu apiešanas līdzekli, lai legalizētu bērnu laulības Eiropā;

6. attiecībā uz bērnu, agrīnām un piespiedu laulībām iesaka īstenot visaptverošu un vispusīgu pieeju, kas nozīmē nepieciešamību risināt bērnu laulību pamatcēloņus, tostarp dzimumu nevienlīdzību, nabadzību un sociālo un ekonomisko izredžu neesamību; uzsverot izglītības nozīmi, jo tā ir iedarbīgs līdzeklis, ar kuru var novērst bērnu, agrīnās un piespiedu laulības, tomēr vērš uzmanību uz to, ka integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai nebūtu jāaprobežo tikai ar tradicionālām nozarēm, piemēram, izglītību un veselību, bet gan tā būtu jāpiemēro arī visās citās politikas jomās;
7. prasa, lai ES būtu ievērojama loma šā cilvēktiesību pārkāpuma apkarošanā dalībvalstu, Eiropas un starptautiskā līmenī un aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) un Komisiju izmantot visus pieejamos izveidotos instrumentus, vienlaikus nākot klajā ar īpašu stratēģiju, ar kuru noskaidro pasākumus, kas ir jāveic nolūkā apkarot agrīnās, piespiedu un bērnu laulības un citas meitenēm un sievietēm kaitējošas ierāžas, piemēram, sieviešu ģenitāliju kroplošānu, tā saucamos goda aizstāvības noziegumus, seksa verdzību un cilvēku tirdzniecību, un nosakot tikai šim nolūkam paredzētus mērķus un paredzot tikai šim nolūkam domātu finansējumu, lai sasniegtu vispārējo mērķi — iepriekš minētos laulību veidus iznīdēt līdz 2030. gadam saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķi (5.3. mērķis); tādēļ aicina Komisiju un EĀDD minētajā stratēģijā iekļaut vajadzību novērst dzimuma stereotipus un diskriminējošas sociālās normas, kas sekmē iepriekš minēto kaitējošo ierāžu izplatību un turpinātību;
8. atgādina, ka bērnu, agrīno un piespiedu laulību izbeigšana ir iekļauta kā viena no ES ārējās darbības prioritātēm sieviešu un cilvēktiesību veicināšanas jomā;
9. aicina Komisiju un EĀDD izstrādāt rīcības plānu, kā palīdzēt bērnu, agrīno un piespiedu laulību apkarošanā, ES īstenojot attiecības ar partnervalstīm un trešām valstīm, jo īpaši attīstības jomā, un sevišķu uzmanību pievērst tam, kā visos tirdzniecības un partnerattiecību nolīgumos tiek ievērotas sieviešu un meiteņu tiesības, tostarp, izmantojot “cilvēktiesību klauzulu”; aicina Komisiju un EĀDD šos jautājumus uzskatīt par prioritāriem, īstenojot politisko dialogu ar partnervalstīm, un paredzēt konkrētus pasākumus, sadarbojoties ar visiem galvenajiem dalībniekiem, nolūkā iznīdēt kaitīgās ierāžas; papildus tam aicina dalībvalstis sekmēt pūliņus, ar kuriem apkaro bērnu, agrīnās un piespiedu laulības, tām īstenojot attiecības ar trešām valstīm;
10. atzinīgi vērtē ES un ANO kopīgās globālās dzimuma iniciatīvas — “prožektoru gaismas iniciatīvas” — īstenošanas sākšanu, lai novērstu seksuālu un dzimumnosacītu vardarbību un kaitējošas ierāžas, pie kurām pieder arī agrīnās piespiedu laulības, sieviešu ģenitāliju kroplošāna (SGK) vai cilvēku tirdzniecība; tomēr konstatē, ka ar “prožektoru gaismas iniciatīvas” palīdzību galvenokārt novērš tos programmas jautājumus, kurus jau daudzi pasaulē uzskata par satraucošiem; uzsver, ka tādēļ lielāka dzimumu līdztiesība ir jāpanāk visaptverošākā veidā — īstenojot atbilstošu programmu un režīmu kompleksu; aicina Komisiju attiecībā uz savām starptautiskās sadarbības programmām izmantot termiņa vidusposma pārskatu, lai palielinātu dzimumu resursu tiesību aktu kopuma finansējumu un dzimumus integrētu divpusējā sadarbībā un ņemtu vērā, īstenojot tematiskās programmas;
11. aicina ES un dalībvalstis strādāt plecu pie plecu ar ANO Dzimumu līdztiesības un

sieviešu iespēju veicināšanas iestādi, ANO Bērnu fondu, ANO Iedzīvotāju fondu un citiem partneriem, tostarp pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO), diasporu un migrantu asociācijām, lai pievērstu uzmanību bērnu, agrīno un piespiedu laulību tematam, galvenokārt rūpējoties par sieviešu iespēcināšanu, tostarp nodrošinot izglītību, ekonomisko iespēcināšanu un pastiprinātu dalību lēmumu pieņemšanā, kā arī par visu sieviešu un meiteņu cilvēktiesību aizsardzību un ievērošanas sekmēšanu, tostarp par seksuālo un reproduktīvo veselību;

12. norāda uz vajadzību par Eiropas ārējās darbības finansējuma priekšnoteikumu padarīt efektīvu tādu pasākumu īstenošanu, ar kuriem izskauž agrīnas un piespiedu laulības;
13. mudina Komisiju un dalībvalstis dzimumu apsvērumus ņemt vērā miera uzturēšanas un pēckonfliktu rekonstrukcijas programmās, izstrādāt tādām meitenēm un sievietēm domātas ekonomiskās iztikas līdzekļu un izglītības programmas, kas ir kļuvušas par agrīnu un piespiedu laulību upurēm, un konfliktu skartajās zonās atvieglot viņu piekļuvi veselības un reproduktīvajiem pakalpojumiem;
14. uzsver, ka ir jāpiešķir budžeta līdzekļi bērnu laulību novēršanas programmām, kuru mērķis ir radīt sociālu vidi, kurā meitenes var pilnībā atraisīt savu potenciālu, tostarp, īstenojot izglītības, sociālās, ekonomiskās programmas skolu neapmeklējošām meitenēm, bērnu aizsardzības shēmas, nodrošinot patvērumu, sniedzot juridiskas konsultācijas un psiholoģisko atbalstu; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, lai to ārējo darbību veikšanas ietvaros šāda veida programmām un pasākumiem tiktu piešķirts pietiekams līdzekļu apjoms turklāt aicina Komisiju veikt regulāru tās pieņemto programmu efektivitātes novērtējumu un izmantot tai atvēlēto finansējumu agrīno laulību novēršanai, lai nodrošinātu, ka šīs programmas tiek īstenotas reģionos un valstīs, kurās bērnu laulības ir visizplatītākās; mudina ES delegācijas izpildīt ES apņemšanos, ko tā izdarīja attiecībā uz Dzimumu līdztiesības rīcības plānu 2016. – 2020. gadam, proti, cieši uzraudzīt šo situāciju un izstrādāt attiecīgas programmas, lai atbalstītu vietējos likumdošanas pasākumus;
15. uzsver vajadzību izstrādāt meitenēm un jaunām sievietēm paredzētas iespēcināšanas programmas, kas būtu jāuzskata par galveno stratēģiju, ar kuru novērš agrīnas laulības un attur no tām, uzlabojot gan viņu pašapziņu, gan viņu tiesību izpratni, tostarp juridisko tiesību atteikties no laulībām izpratni;
16. uzsver, ka bērnu, agrīno un piespiedu laulību izbeigšana savukārt ļoti pozitīvi ietekmētu meiteņu un viņu bērnu izglītības ieguvu, sekmētu sievietēm piedzimušo bērnu skaita samazināšanu un varētu palielināt viņu cerētos ienākumus un māsaimniecības labklājību;
17. norāda, ka kopienu sakari vietējā līmenī ir būtiski, lai palīdzētu pārvarēt tradicionālās un diskriminējošās attieksmes attiecībā uz meiteņu izglītību, tādējādi uzlabojot sieviešu nodarbinātības izredzes nolūkā nodrošināt viņu un viņu ģimeņu iztiku;
18. mudina izstrādāt informācijas programmas, kurās piedalītos visi kopienu vadītāji, viņus izglītojot attiecībā uz tādu tradīciju kaitējošajām sekām kā agrīnās laulības, lai viņi pēc tam varētu aktīvi iesaistīties savu kopienu izpratnes veidošanā;
19. uzsver steidzamo vajadzību informēt un izglītēt vīriešus un zēnus, iegūstot viņu atbalstu

pasākumiem, ar kuriem nodrošina cilvēktiesību ievērošanu, tostarp bērnu un sieviešu tiesību ievērošanu;

20. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt integrētus, visaptverošus un koordinētus pasākumus, ar kuriem novērš un apkaro visus pret sievietēm un meitenēm vērstas vardarbības veidus, tostarp bērnu, agrīnas un piespiedu laulības, jo īpaši, atvieglinot upuru iespējas vērsties pie tiesībsargājošām iestādēm un pastiprinot bērnu aizsardzības mehānismus, un vienlaikus sniedzot labāku atbalstu, un nodrošinot labāku piekļuvi finansējumam nevalstiskajām organizācijām, kas strādā pie šo ieražu izskaušanas;
21. aicina visas dalībvalstis pilnībā īstenot tiesību aktus, kuros ir aizliegtas bērnu, agrīnās un piespiedu laulības, garantējot iespējas vērsties tiesībsargājošās iestādēs, tostarp tiesību aizsardzības līdzekļus, un izveidojot struktūras un programmas, ar kurām atbalsta bērnu, agrīno un piespiedu laulību upurus, sniedz viņiem palīdzību un viņus aizsargā, tostarp izveidojot drošus uzņemšanas centrus un nodrošinot tādu kvalificētu sieviešu darbinieču palīdzību kā vecmātes, ginekoloģes, psiholoģes un sociālās darbinieces; šajā sakarībā aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt ES Noziegumos cietušo personu direktīvas efektīvu īstenošanu, jo īpaši, uzlabojot no vardarbības cietušo sieviešu iespējas saņemt vispārēju un specializētu cietušajām personām sniegto atbalstu un izveidojot efektīvus atskaitīšanās mehānismus, kuros tiktu ievērota cietušo personu anonimitāte un konfidencialitāte, lai piespiedu laulību upurus mudinātu ziņot par pārkāpumiem, nebaidoties no turpmākas stigmatizācijas;
22. aicina ES un dalībvalstis garantēt veselības darbinieku materiāltechnisko bāzi un apmācību, lai viņi varētu sniegt konfidenciālus un nenosodošus jauniešiem labvēlīgus pakalpojumus, informāciju un resursus, kas atbilstu PVO standartiem, ar kuriem reglamentē taisnīgumu, pieejamību, pieņemamību, atbilstību un efektivitāti;
23. mudina Komisiju un dalībvalstis rīkot izpratnes veidošanas kampaņas, kas attiektos uz šo parādību, tās izraisītajām sekām un pieejamajiem juridiskajiem līdzekļiem visā Eiropas Savienībā, tostarp bēgļu nometnēs un kandidātvalstīs;
24. atzinīgi vērtē to, ka Šengenas Informācijas sistēmas ietvaros ir ieviesta jauna brīdināšanas kārtība, kuru var izmantot, lai aizsargātu bērnus pret piespiedu laulību risku;
25. norāda, ka Eiropas Padomes Konvencijas par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencija) 37. pantā ir paredzēts, ka tās dalībvalstīm ir jāparedz kriminālatbildība par “apzinātu pieaugušu personu vai bērnu piespiešanu stāties laulībā”; tādēļ pauž nožēlu par to, ka tikai 12 ES dalībvalstīs par piespiedu laulībām ir paredzēta kriminālatbildība, un atgādina, ka saskaņā ar šīs konvencijas prasībām, upuriem, kurus ieved citā valstī, kurā viņi piespiedu laulību dēļ zaudē savas tiesības uzturēties Eiropas Savienībā, būtu jāsniedz efektīva palīdzība, lai viņi varētu atjaunot savu iedzīvotāju statusu; aicina dalībvalstis, kuras Stambulas konvenciju vēl ratificējušas nav, to nekavējoties izdarīt¹;

¹ “Forced marriage from a gender perspective” (Piespiedu laulības dzimumu skatījumā), Iekšpolitikas ģenerāldirektorāts, Eiropas Parlaments (2016. gads).

26. aicina dalībvalstis garantēt sievietēm un meitenēm migrantēm autonomu uzturēšanās atļauju, kas nebūtu atkarīga no viņu laulātā vai partnera statusa, jo īpaši no fiziskas un psiholoģiskas vardarbības cietušajām sievietēm, tostarp piespiedu vai norunātu laulību upurēm, un garantēt, ka tiek veikti visi administratīvie viņu aizsardzības pasākumi, tostarp nodrošināta efektīva piekļuve palīdzības un aizsardzības mehānismiem;
27. aicina Komisiju un dalībvalstis noteikt pasākumus, ar kuriem tiktu atturēti vecāki — neatkarīgi no tā, vai viņi ir ES pilsoņi vai ne — no savu nepilngadīgo meitu piedāvāšanas laulību nolūkā, kas var izpausties gan kā brauciens uz attiecīgo izcelsmes valsti vai, kas ir vēl sliktāk, — gan kā laulības pašā Eiropas Savienībā, un, ja iespējams, šādus vecākus sodīt;
28. atzīst, ka lielākajā daļā pasaules valstu spēkā ir tiesību akti, kuros ir noteikts minimālais laulību vecums, tomēr uzsver, ka daudzās valstīs ir paredzēti šā minimālā vecuma izņēmumi, galvenokārt, ja tiem piekrīt vecāki vai laulības izņēmuma gadījumā atļauj tiesa, un ka šiem izņēmumiem vajadzētu nonākt Komisijas priekšsēdētāja vietnieces / Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos redzes lokā; aicina minētās dalībvalstis un tās trešās valstis, kuras vēl nav noteikušas kriminālatbildību par piespiedu un agrīnām laulībām, to izdarīt, tostarp, pārskatot minimālo tiesisko vecumu neatkarīgi no vecāku atļaujas, paredzot prasību par abu saderināto piekrišanu un nosakot kriminālsodu personām, kas piespiež citu personu stāties laulībā;
29. ierosina piespiedu laulības Direktīvas 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību 2. pantā nepārprotami iekļaut kā vienu no cilvēku tirdzniecības veidiem un izstrādāt kolektīvu politiku un kopīgu piespiedu laulību definīciju, kura būtu jāizmanto konsekventi, dalībvalstu un Eiropas līmenī īstenojot politikas virzienus un civiltiesību un krimināltiesību normas par piespiedu laulībām;
30. aicina Komisiju un dalībvalstis uzraudzīt to bērnu, agrīno un piespiedu laulību gadījumus, kas ir notikuši ES teritorijā, un apsvērt iespēju noteikt vienotus tiesiskos standartus attiecībā uz procedūru, saskaņā ar kuru skata bērnu un agrīno laulību lietas;
31. mudina apsvērt iespēju paredzēt obligātu dzemdību reģistru valstīs, kurās agrīnās, bērnu un piespiedu laulības ir izplatītas, jo neregistrēšana var palielināt bērnu un agrīno laulību risku;
32. aicina Komisiju izveidot Eiropas datubāzi, lai uzskaitītu piespiedu laulības un ziņotu par tām un citiem dzimumnosacītiem cilvēktiesību pārkāpumu veidiem, tostarp seksuālo ekspluatāciju;
33. aicina Komisiju un dalībvalstis izveidot datu ieguves konsekventu sistēmu par bērnu, agrīnām un piespiedu laulībām, tostarp iegūtu datus dzimumu griezumā, jo precīzi un droši dati ir būtiski, lai īstenotu uz pierādījumiem balstītu politiku un varas līdzekļus izmantotu mērķtiecīgāk;
34. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt īpašus pētījumus, kuru pamatā būtu iegūtie dati, lai

Konvenciju ratificējošo valstu 2. saraksts: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210/signatures?desktop=true>

gūtu precīzu ieskatu par šo parādību ES līmenī, sniedzot konkrētu informāciju par katru dalībvalsti;

35. uzsver humanitāro krīžu, konfliktu un dabas katastrofu negatīvo ietekmi uz piespiedu, bērnu un agrīno laulību izplatību; tādēļ uzsver vajadzību attīstības darbu veikt līdztekus humanitārajiem pūliņiem;
36. uzsver nepieciešamību sekmēt un aizsargāt visu sieviešu un meiteņu pamattiesības, jo īpaši tiesības apliecināt savu seksualitāti un pieņemt lēmumus attiecībā uz savu seksualitāti bez spaidiem un atbildīgi, jo īpaši, ja runa ir par viņu seksuālo un reproduktīvo veselību, nesaskaroties ar piespiešanu, diskrimināciju vai vardarbību;
37. uzsver, ka universālā seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību (SRVT) vērtība jāņemšana un piekļuve šīs veselības pakalpojumiem un tiesību izmantošana, sekmē visu tādu ar veselību saistīto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu kā vecāku aprūpe un pasākumi, ar kuriem novērš augsta riska dzemdības un samazina jaundzimušo un bērnu mirstību; norāda, ka piekļuve ģimenes plānošanai, garīgās veselības pakalpojumiem un drošiem un legāliem aborta pakalpojumiem ir svarīgs faktors, pateicoties kuram, tiek glābtas sieviešu un meiteņu dzīvības; pauž bažas par to, ka neviena ES delegācija Tuvo Austrumos, Ziemeļāfrikas, Eiropas un Vidusāzijas reģionos nav izvēlējusies SRVT atspoguļojošus rādītājus, lai gan šajos reģionos ar SRVT saistītās vajadzības ir ļoti lielas; aicina ES delegācijas šajos reģionos no jauna izvērtēt šos satraukumu viesošos skaitļus, lai noteiktu, vai tie ir skaidrojami ar nepareizām ziņām vai arī ir nepieciešams papildināt šā brīža programmas, veicot konkrētus pasākumus, kas attiektos uz SRVT;
38. uzsver, ka, līdztekus darbam pie agrīno laulību novēršanas, ES, dalībvalstīm un trešām valstīm ir jāatbalsta arī jaunās sievietes, kuras jau ir precējušās, palīdzot viņām apzināties savas seksuālās un reproduktīvās tiesības un viņu tiesības uz, piemēram, pretapaugļošanas līdzekļiem;
39. nosoda globālā aizlieguma noteikuma atkalieviešanu un paplašināšanu un tā ietekmi uz sieviešu un meiteņu veselību; atgādina, ka iedzīvotāji, kas atrodas neaizsargātā stāvoklī, tostarp personas, kas parasti nespēj izmantot pakalpojumus “stigmatas, nabadzības, vietas, vardarbības vai *HIV* statusa dēļ” cieš visvairāk;
40. atkārtoti prasa ES un tās dalībvalstīm apsteidzoši visā pasaulē atbalstīt sieviešu un meiteņu tiesības un ievērojami palielināt gan dalībvalstu, gan ES attīstības finansējumu seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību vajadzībām, jo īpaši nodrošinot iespējas veikt dzemdību kontroli un drošus un legālus abortus, lai samazinātu šajā sfērā Amerikas Savienoto Valstu radīto finansējuma iztrūkumu;
41. stingri atbalsta “Viņa izlemj” iniciatīvu un prasa ES un dalībvalstīm pastiprināti atbalstīt šo iniciatīvu un citus pūliņus, kas attiecas uz SRVT;
42. uzskata, ka sieviešu skaita palielināšana politisko un ekonomisko lēmumu pieņemšanas amatos var palīdzēt nodrošināt, ka tiek īstenoti nepieciešamie tiesību akti un ka vairāk tiek atbalstītas iestādes un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas cenšas novērst agrīnās un piespiedu laulības.

**INFORMĀCIJA PAR PIENEMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	12.4.2018
Galīgais balsojums	+: 19 -: 1 0: 3
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Daniela Aiuto, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtē, Anna Maria Corazza Bildt, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Florent Marcellesi, Angelika Mlinar, Marijana Petir, João Pimenta Lopes, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Lívia Járóka, Urszula Krupa, Kostadinka Kuneva, Nosheena Mobarik, Jordi Solé, Marc Tarabella, Mylène Troszczynski, Julie Ward
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Margrete Auken

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA**

19	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea, Angelika Mlinar
ECR	Nosheena Mobarik
EFDD	Daniela Aiuto
GUE/NGL	Malin Björk, Kostadinka Kuneva, João Pimenta Lopes
PPE	Anna Maria Corazza Bildt, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Lívia Járóka, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
S&D	Vilija Blinkevičiūtė, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Marc Tarabella, Julie Ward
VERTS/ALE	Margrete Auken, Florent Marcellesi, Jordi Solé

1	-
PPE	Marijana Petir

3	0
ECR	Urszula Krupa, Jadwiga Wiśniewska
ENF	Mylène Troszczynski

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas